

NÝGGJÁRSRØÐAN HJÁ LØGMANNI

Góðu landsmenn!

Tað er síður, at gamlaárs-kvöld heldur lögmaður nýggjársoðu og ger upp við árið, ið fór. Hann litur aftur um bak og inn í tað komandi.

Tað er ólika hugaligar í at lita framfætur hesaferð enn undanfarin ár. Á gáttini til komandi ár kunnu vit fræa okkum um ljósar í útlit.

Búskaparlaga kongur framá, og landsstýrið hevur tí longu framt tiltøk, ið fara at gera, at føroyingar fáa figgarligan lætta, ið veruliga kemur at merkjast hjá tí einstaka í 1996.

Fiskastovnarnir eru í menning. Avtala er gjord við danir um uttanlands-skuldina, og vit hava fingið heimastýrið aftur. Tað verður lættari at vera føroyingur í 1996.

Eftir at Føroyar í roynd og veru fóru á húsagang tann skuldartunga 6. oktober 1992, hevur dimmi og dapurskygni havt ræði í fólka-hugsanini.

Neyðugt var hjá dønnum at taka um endan og endurfigga uttanlands-skuldina. Teir settu treytir, ið fyrir føroyingar tyktust ómetaliga hardar.

Vit mistu sjálvræði á fleiri økjum t.d. á búskaparlaga økinum og á fiskivinnuøkinum.

Mong siga, at danir, afturfyrir at taka um endan, tóku heimastýrið frá okkum, og eg eri púra samdur við teimum.

Ti hevur verið neyðugt síðani 6. oktober 1992 árliga og fleiri ferðir árliga at gera búskaparstöðuna upp.

Sum tíðin leið vandu vit okkum við at alt gekk skeiða vegin. Nógvir landsmenn tóku avleiðingar nar og fluttu av landinum.

Men nú kunnu vit øll vera samd um, at vend er komin í.

Nógvar fráflytingar vórðu grundaðar á, at familjur sótu við einari sethúsa-skuld, sum tey ikki maktadu. Eri vitandi um, at enn sita føroyskar familjur og umhuga at flyta av landinum av hesi somu orsök. Best hevði verið um sethúsaløysnin var gjord í sama viðfangi sum skattalættin fyrir at byrgja fyrir, at meginparturin endaði í peningastovnunum. Eg má viðurkenna, at tað eydnaðist ikki at fáa politiska undirtøku at løysa hesar trupulleikar.

Seinasta felagslýsingin frá donsku stjórnini og Føroya Landsstýri gjørdi endaliga upp við gjørdar avtalur. Nú er staðfest, at føroyingar, frá at vera meira ella minni niðurbundnir, aftur standa javnbjóðis við danir og grønlandingar í ríkisfelagskapinum.

Landsstýri og Løgting hava nú ábyrgd av at leggja karmarnar fyrir figgarpolitikkinn og fiskivinnupolitikkinn til rættis, og blokkstuðulin er avtalaður fyrir tey komandi trý árin.

Edmund Joensen, lögmaður:

Øll mugu vera við at endureisa samfelagið

– Tað hevur eydnast okkum at venda gongdini í Føroyum. Hóast ikki komin á mál, kunnu teir flestu føroyingar lita fram við nógv betri treysi enn fyrir einum ári síðani, segði Edmund Joensen, lögmaður, millum annað í nýggjársoðu sinari

Segði í byrjanini, at vit kunnu fræa okkum um ljósari útlit. Hetta merkir tó ikki, at vit hava vunnið á øllum trupulleikum. Tað skal ikki vera nokur loyna, at landsstýrið er sera ivasamt um rættleikan av teimum tiltøkum, sum lögtingið framt beint undan jolum. Her hugsi eg serliga um kvøtuhaðkingarnar og um tað, sum lögtingsmenn kallaðu sjálvstøðuborðið, sum bleiv borðreitt undir endaliga viðgerðini av figgarlógini 1996.

Fólk settu stórar vónir til samráðingarnar við donsku stjórnina í november. Kravið var, at danir aftur taka ábyrgd av bankabjarging og rinda bankaskuldina.

Sjálvt um Føroya fólk heldur hetta vera eitt rættvisiskrav, so er einki yvir at dylja, at lögting og samgonga vóru ikki samd.

Kravið er grundað á ta einastu rimuligu tulkingina av ábyrgdini av peninga-økinum sambaert heimastýrslógini. Ókið er danskt

og átti ongantið at verið komið á samráðingaborðið.

Danir vistu á, at so leingi bankakanningin fór fram, lótu teir málið um endurgjald liggja. Avtalað varð at taka málið upp aftur, tá ið bankakanningin var liðug, og í seinasta lagi í 1997, tá øll føroyska skuldin verður tikin upp til nýggja viðgerð.

Kravið um rentuskáa var ikki eftirlíkað. Okkum tørvaði grundgevingar, og vit hava heldur ikki fingið lyfti

um, at hesin spurningur verður tikin upp aftur.

Men kravið um endurgjald stendur við. Danir eiga at taka ábyrgd av figgararkervinum og rinda sín part av bankabjarginginum.

Skal kravið um endurgjald fyrir bankabjargingarnar løysa okkum burtur úr skuldarhaftinum, so er neyðugt, at vit standa saman sum ein maður, og at politikarar og føroyingar sum heild taka fult undir við tí.

Búskaparpolitikkur

Búskapurin er nú aftur í vøkstri. Við ein miðvisari stýring er gongd komin á uppbyggingina av fiskastovnunum, og mennast teir skjótari enn væntað.

Fiskastovnarnir skulu umsitast livfrøðiliga for-svarliga, tí málið er, at fiskivinnan skal bera seg figgarligar. Búskaparlaga framtíð Føroya er treytað av tí, fiskivinnan kann kasta av sær. Eitt tilfeingisspill í høvuðsvinnuni leggur álvars-ligar byrðar á alt samfelagið og í síðsta enda á vinnuna sjálva.

Búskaparlígi vøxturin sæst eisini aftur í lønarútgjaldingunum, sum í ár eru hægri enn í fjór. Men vit mugu ikki gloyma, at menningin er skroypulig.

Arbeidsloysið er enn alt ov stórt, og almenna skuldin veksur, so leingi hall er á figgarlógini.

Gongdin í ár bendir á, at vit mugu vera varin, so framgongdin ikki gleppur okkum av hendi. Málið er javnvág á figgarlógini í seinasta lagi í 1998.

Eg havi fyrr tosað um skattalættu við skili. Ein skattalætti skal figgjast, og tí má figgarlógin skerast til eftir hesum, eisini eigur hann at koma so nógvum føroyingum til góðar sum møgulegt.

Vit føroyingar mugu venja okkum við at hugsa longur, og ikki bert hugsa um okkara samtið. Vit eiga altíð at seta okkum spurningin, hvat fyrir samfelag okkara børn og teirra eftirkomarar skulu taka við eftir okkum.

Vit mugu tí samstarva betur enn higartil. Hetta er galdandi á politiska økinum, í øðrum partum av samfelagnum, í almennu umsitingini, á virkjun og fyrir hvønn einstakan.

Vinnupolitikkur

Á vinnupolitiska økinum standa vit yvir fyrir stórum broytingum og avbjóðingum.

Setningur landsstýrisins á vinnuøkinum er at gera karmarnar um vinnulívið so góðar sum gjørligt. Fleiri skipanir, ið eru ætlaðar sum amboð at seta vinnuvirksemi í gongd, eru settar í verk.

Tað er sera týðningarmikið at karmarnir ikki verða broyttir í tíð og ótíð, tí so broytt fortreytirnar hjá teimum, ið hava sett vinnuvirksemi í gongd, og tað fer at halda fólki frá at gera iløgur.

Eitt samfelag, hvørs høvuðsvinna er fiskivinna, er altíð viðbrekið yvir fyrir rumbingum í náttúruni. Vit mugu tí støðugt finna nýggjar vinnuvegir.

Informátionssamfelagið stendur nú fyrir durum. Fylgja vit ikki við í menningini, sum fer fram, so fer